

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 16. veljiga serpana 1860.

List 17.

**Ako hočte kadaj boljši svet imeti,
Morate vsi kakor svet Francišk živeti.**

Dr. Jariš.

(Konec.)

Jedro vodbe tretjiga reda.

II. Sveti Francišek je v Kanari in v Gazianu obljubil, da bo za brate in sestre tretjiga reda posebno vodbo spisal, kar je tudi dopolnil. Ta vodba ima 20 poglavji, ki so jo poverdili sv. Oče papež Honorij III. besedno, Nikolaj IV. pa s pismom 17. vel. serpana 1289 drugo leto svojiga papeštva z nekimi majhnimi času primerjenimi preuredbami ravno tako poverdili, in se bere cela v izvornim latinskim jeziku v Vadingu Bullario Romano. tom. I. al. 3. pa. 2., v latinskim in v italijanskim v bukvah: Regola del terz' Ordine di penitenza istituito dal serafico patriarca S. Francesco d'Assisi, Venezia 1856; v nemškem: Zelle in der Welt von Dr. Dominikus Mettenleiter, Regensburg 1858. Preobširno bi bilo, jo tukaj v Danici celo poslovenjeno dajati, ker to sim si prihranil za posebne bukvice, ki sim si jih namenil s pomočjo gnade Božje za brate in sestre tretjiga reda na svitlo dati, torej jo tukaj le v jedru podam.

Pervi poglavji te regelce govorite od pogojev, ki jih mora slehern dopolniti, ki želi v tretji red sprejet biti. Te pogoje so: Nobeden krivoverec, ali le samo krivoverstva sumljiv se ne more v tretji red sprejeti, ampak le zvesti kristjani, v kersanskim nauku podučeni, ki spoštujejo sveto mater katoliško Cerkev in njeniga vidniga poglavarja, sv. Očeta papeža. Kdor ima krivično blago, se ne sme sprejeti, dokler ga ne poverne; kdor je v sovraštvu, dokler se s svojim zopernikom ne spravi; zakonske se zamorejo le s privoljenjem svojih mož sprejemati. Ako so se višji, ki imajo pravico sprejemati, po skerbnim spraševanju prepričali, da je prosivec vreden, v tretji red vzeti biti, ga po postavah med molitvami v ta red sprejmejo, in slovesno mu podajo redovno obleko, ki jo pod zunanjo obleko nosi, in ta obleka navadno ni nič drugiga, kot od naših nekoliko večji škapulir in pa tenka verižica, s katero se prepasujejo.

Sprejetim in oblečenim bratom in sestram tretjiga reda vodba nekaj prepoveduje, nekaj pa zapoveduje.

Vodba prepoveduje bratom in sestram: Ves šopir in lišp; predrage obleke; hoditi na nespodobne gostarije, v šumeče veselice, v glediša, na ples, in za take in njim enake nečimernosti denar trositi; prepoveduje nositi borivno orožje razun za brambo sv. matere katoliške Cerkve in za sveto vero; prepoveduje prisegati, razun ko bi jih gosposka prisilila; prepoveduje delati zdražbe in nemire med seboj in družimi.

Iz tega se vidi, da vodba tretjiga reda svojim udam nič kaj taciga ne prepoveduje, kar bi vsacimu kristjanu po naravstvenih postavah prepovedano ne bilo, pa tudi nič kaj taciga ne zapoveduje, k čimur bi vsak katolišk kristjan več ali manj že ne bil zavezan.

Vodba zapoveduje bratom in sestram: Zmernost v jedi in pijači; pred jedjo in po jedi moliti očenaš, ko bi ga pa kdo pozabil opraviti, mu nalaga za pokoro tri očenaše: zapoveduje zderzanje od mesa vsak ponedeljik, sredo, petik in saboto; je pa kak brat ali sestra v službi, dninar, ali ne sam svoj, sme zunaj petkov in družih od cerkve zapovedanih postnih dni jesti, kar se mu dá. Pravi posti so: Vsi petki celiga leta; vse srede od vsih svetnikov do velike noči; zunaj nedelj je zapovedani post vsak dan od sv. Martina do Božiča in od pustne nedelje do velike noči (*). Svete zakramente prejemati zapove vodba le trikrat v letu: o Božiču, Veliki noči in Binkoštih, nikakor pa ne prepoveduje jih večkrat prejeti, kar slehern lahko vé (**). Moliti imajo vsak dan 54 očenašev, in sicer za zornice 12, za prvo, tretjo, šesto, deveto uro (prim, terc, sekst, non), večernice in sklep, za vsako tih ur po 7 očenašev s „čast bodi Bogu itd.; pri prvnici (primi) in sklepnicah se tudi apostoljska vera dostavlja. Za vsaciga brata ali sestro po njegovi smerti pobožno obmolijo 50 očenašev z dostavkam: „Bog mu daj večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti!“ vsako leto enkrat pa za vse umerle brate in sestre 100 očenašev z ravno unim pristavkam. Vodba dalje zapoveduje, ako okolišine dopusté, vsaki dan sveto mašo slišati, v miru in pokoju z vsimi živeti, si v dušnih in tudi tele-nih potrebah med seboj postreči, in za pogrebam iti, kadar kdo zmed njih umerje. Kar je še drugiga v ti vodbi zapovedaniga, zadeva prednike in vodje.

Iz tega se vidi, da sv. Francišek ni nič kaj taciga v vodbo za brate in sestre tretjiga reda sprejel, in Nikolaj IV. niso nič kaj taciga poverdili, kar bi naše moči prese-galo, in bi vsak katolišk kristjan, ki mu je resnica za zveličanje svoje duše, ne mogel spolnovati. Kar je po moji misli nar težavnišiga v vodbi, so gosti posti, od kterih se pa, ako je količkaj vzroka, pri vodju lahko prilajšanje dobi, kteriga on odrekel ne bo, že zato ne, ker ta vodba nobene reči pod smertnim, tudi ne samo pod odpustljivim greham ne zapoveduje. Sploh se mora vsaki brat, vsaka sestra, ki kaciga polajšanja te vodbe želi, ponižno obertiti do vodja tretjiga reda, ki je za vsak samostan od okrajniga poglavarja postavljen.

Duhovne dobrote tretjemu redu podeljene.

Duhovne dobrote tretjiga reda so zlasti sveti odpustiki, ki so njemu podeljeni. Sveti očetje rimski papeži so brate

*) Papež Klemen VII. so v svojim razpisu „Ad uberes fructus“ zastran zderzanja mesa in postov to polajšanje dali: vsak ponedeljik pripustijo mesno jesti, post od sv. Martina do Božiča so pa skrajšali tako, da je zdaj post le od prve adventne nedelje od Božiča.

**) Kar prejemo ss. zakramentov tiče, je po redovnih pogodbah določeno, da naj si bratje in sestre tretjiga reda prizadevajo jih prejeti: o Gospodovih in Marijnih praznikih kakor tudi ss. apostelnov, v praznik sv. očeta Franciška, o praznikih imenitniših svetnikov treh redov sv. Franciška, in vernih duš dan.

in sestre tretjiga reda z mnogimi odpustki kar bogato obdarili. Ali ti apostoljski razpisi, v katerih so sv. očetje papeži tretjemu redu odpustke delili, so se po nekterih samostanih, kamor so bili poslani, večkrat po nesreči, včasih tudi po zanemarnosti pogubili, po drugih skerbno se hranili. V večkratnih pogovorih zastran odpustkov tretjemu redu podeljenih, so se med posameznimi tudi prepiri vneli, katerim so sv. oče papež Benedikt XIV. tako konec storili, da so vse odpustke, ki so jih kdej papeži tretjemu redu podelili, preklicali, in s svojim razpisom „Ad Romanum Pontificem“ 15. sušca 1751 samo naslednje popolnoma odpustke podelili.

1.) V dan pristopa ali sprejeme redovne obleke; 2.) v praznik sv. Franciška; 3.) sv. Klare; 4.) v praznik tistiga svetnika, kateremu je njihova cerkev posvečena. ako sv. zakramente prejmejo in ondi v namen sv. Očeta papeža molijo; 5.) popolnoma odpustek na zadnjo uro.

Visoko častiti O. Škander Rosiglione, pooblastenec generala manjših bratov je 1823 zročil ponižno prošnjo sv. Očetu papežu Piju VII. in jih prosil, naj bi bratom in sestram tretjiga reda, ki so pod duhovstvom oo. Franciškanov, naslednje odpustke dovolili:

1. V dan profesijona ali obljube popolnoma odpustek, ako se spovejo in sv. Obhajilo prejmejo.

2. Popolnoma odpustek enkrat v mescu in sicer tisto nedeljo, katero imajo svoj duhovni zbor.

3. Naj bi sv. Oče papež tem bratom in sestram, ki pred sv. Rešnjim Telesom 6 očenašev, 6 češenasmarij in čast bodi Bogu obmolijo, tiste odpustke dovolili, ki so rimskim in jeruzalemskim bazilikam dodeljeni.

4. Naj bi s štirkratno vesoljno odvezo (general-absolucijam) v letu tudi popolnoma odpustek sklenjen bil.

Papež Pij VII. so te štirojue odpustke 21. mal. travna 1823 za večno dovolili.

Sedanji sv. Oče papež Pij IX., ki so sami brat tretjiga reda z redovnim imenom „Ludvik“, ki so tudi obljubo 25. kimovca 1829 v Monteluku storili, so svoje brate in sestre tretjiga reda še vse bolj obogatili.

Duhovni vodniki bratov in sester tretjiga reda v Masilii na Francoskim so se do sv. očeta papeža ponižno obrnili s prošnjo, naj bi tiste odpustke in pravice (privilegije), ki so jih papež Benedikt XIII. z razpisom „Paterna Sedis“ 10. grudna 1725 dovolili, Papež Benedikt XIV. pa 1751 overgli, zopet v veljavo spravili. Papež Pij IX. so to prošnjo uslišali in s svojim razpisom „Supremi Apostolatus“ 7. mal. serpana 1848 so vse v veljavo pripravili, kar je Benedikt XIII. v imenovanem razpisu „Paterna Sedis“ bratom in sestram tretjiga reda bil dovolil. Po tem razpisu Pija IX. so vsi odpustki, ki so prvemu redu, manjšim bratom ali franciškanarjem in njihovim cerkvam podeljeni, kakor tudi vse maše, molitve, posti, kratko: vse njih dobre dela, tudi duhovna dobrota terciarjev, ki so pod njihovim vodstvom.

Te po papežu Benediktu XIV. odpravljene odpustke, so sedanji papež z razpisom „Supremi Apostolatus“ bili samo francoskim terciarjem dovolili, ali bivši general manjših bratov preč. O. Venanci da Caelano, so se do sv. Očeta obrnili in jih prosili, naj bi to, kar so Masiljskim terciarjem dovolili, tudi terciarjem po vesoljnem svetu v duhovni prid obrnili. 11. mal. travna 1856 so z razpisom „Ad preces humillimas“ generalovo prošnjo uslišali.

Vsi tretjemu redu dovoljeni odpustki so se zamogli le samo po franciškanskih cerkvah zadobiti. De bi pa bratom in sestram, ki imajo tudi po več ur hodá do franciškanskih cerkev, ki jim je večkrat ne le samo zavoljo dalje, ampak tudi iz družih vzrokov nemogoče ali vsaj močno težko vanje priti, lepa prilžnost odvzeta ne bila, se tretjemu redu podeljenih odpustkov vdeleževati; torej so sedanji franciškanški general, preč. O. Bernardin de Montefranko, zopet sv. Očeta prosili, naj bi dovolili, da se od naših cerkev oddaljeni terciarji tudi v svojih farnih cerkvah od-

pustkov vdeležujejo. Sveti oče papež Pij IX. so z razpisom „Exponendum curavit“ 4. vel. serpana 1857 to prošnjo uslišali, ter izrekli, da terciarji, ki deleč od franciškanskih cerkev stanujejo, tudi v svojih farnih cerkvah vsih odpustkov tretjemu redu dodeljenih deležni biti zamorejo, ako tamkej le vse to dopolnijo, kar je v dosego odpustkov zapovedano.

Le poverhama sim tukaj omenil, kaj in čemu je tretji red sv. Franciška, kaj je jedro njegove vodbe, ktere so njegove duhovne dobrote. Že samo to, da so sedanji papež Pij IX. njegov ud, naj ti bo dovolj dokaz, da na tem redu mora le veder kaj več biti, kakor si morebiti dosihmal od njega mislil, in prizadaj si boš, sam vanj stopiti in ga vsim kakor posebno pripraven pripomoček, si večno zveličanje zagotoviti, goreče priporočal. Če si pa že sam v njem, prizadevaj si, da boš ne le samo po cerki, ampak tudi po duhu vestno vse opravil, kar sveta regelca zapoveduje, da se toliko odpustkov vdeležuješ, kolikor jih je temu redu podeljenih. Ako te bo pa kdej težko stalo, dopolniti, kar sv. regelca tirja, takrat se v nemaj z besedami, s kterimi je sv. oče Francisek svoje sinove v nemal, rekoč: „O preljubeznjivi bratje in na veke blagoslovljeni sinovi; poslušajte me, poslušajte glas svojiga očeta: Velike reči smo obljubili, ali le še vse večje so nam obljubljene; spolnujmo te, zdihujmo po unih. Slast je kratka, štrafinga pa večna; terpljenje je majhno, čast brezkončna. Veliko jih je poklicanih, malo izvoljenih, vsim bo pa povernjeno. O. Mansvet.

Sveti očetje papeži Piji.

Kratek popis njih življenja.

(Konec.)

Papež Pij IX., naš sedanji sveti Oče, so rojeni v mestu Sinigalii na Rimskim. Oklical jih je papeža zbor kardinalski 16. rožnika 1846. Iz hvalezniga spomina do Pija VII., ki so jih posebno častili in kakor očeta ljubili, si pridenejo ime Pij. Komej se ta vesela prigodba po Rimu razvé, že vse ljudstvo, domači in ptuji, od vsih strani skupaj hrumi in svojiga noviga najviksiga duhovskega pastirja in pa vladarja vesoljniga kristjansko-katolskiga svetá viditi hrepeni. Želja se mu dopolni. Sveti Oče se na navadnim občelji šenpeterske cerkve pokažejo, in ko vidijo ljudje moža lepe postave in miliga obraza, vse z enim glasom zavpije: „Bog živi našiga svetiga Očeta Pija IX.! Bog nam Jih ohrani dosti let vesele in zdrave!“ Ko papež to veselo ukanje svojiga ljudstva zaslišijo, se mu poklonijo, svoje roke v križ na persi denejo, kakor de bi s tem hotli reči: „Vsi ste moje ljubeznjive ovčice, ki vas v duhu objamem in na svoje očetovo serce pritisnem.“ Pri tisti priči, kakor smo brali, njih same in tudi veliko pravovernikov solze oblijejo. Tisti dan pa, ko so bili posvečeni in se hočejo iz cerkve v svoj pojatin peljati, ljudstvo ne dovoli, da bi se konji vpregli, temuč samó poprime ozališano kočijo in jih po mestu tje do prebivališa pelje. Tla so z mnogoterimi cveticami natresene, z najdražji in najlepši sukneni in svilno robo so prepasane in preprežene poslopja in hiše, spovni germijo, de se zemlja trese, zvonovi pojejo, da vsakimu serce veselja poskakuje; staro in mlado uka, kliče brez nehanja, in pravi kristjan se misli v duhu v Jeruzalem zamaknjeniga in viditi in slišati, kako svojimu Zveličarju Jezusu Kristusu gibčna in hrumeča množica veselo: „Hosana Sinu Davidovimu“ goni, ko kralja spremljuje in časti. Ko se pa sveti oče v Vatikanu na odru pokažejo, da bi se ljudstvu zahvalili, zopet vse z enim glasom zavpije: „Blagoslovite, blagoslovite, sveti Oče, prosimo! Torej obernejo oči proti nebesam, razpnejo svoje roke nad množico,

začno glasno moliti, in ko bi trenil, v tistim trenutku vse na kolena pade in tako tiho in mirno je, da sosed sosedu dihati sliši. Ko sveti Oče odblagoslovijo in raz vodra odidejo, vstane množica in zadoni: „Bog jih živi! Bog jih nam ohrani!“ in vsak se verne serčno vesel na svoj dom. Vender pa ne le samo Rima, ampak ves katoliški svet ta srečna papeževa volitev z veseljem napolnuje in od vsih strani pravoverni višji duhovni pastirji in pa deželski vladarji svetimu Očetu v svojih dopisih srečo vošijo. Prepričani smo, da vsak, kter našiga sedanjiga pervaka svete Cerkve pozna in ljubi, bi rad kaj več iz njihoviga življenja slišal, torej, ako zamoremo vstreci, naj to-le povemo:

Bilo je proti koncu pretečeniga stoletja, da je spomladni čas grof Mastai-Fereti, oče našiga papeža, z družino na svojo dobrovo se podal. Nekiga dne gré strežaj Dominik Gvido na vert. Pred njim teče mali Žan-Marija (Janez-Marija), ter se po nesreči spotakne in prekucne v ondotni vodnjak. Strežaj v hipu za njim plane in ga srečno smerti reši. Preteče po tem petdeset let, kar enkrat sedemdesetletin sivček v Rim prileze, ter dovoljenja prosi, s svetim očetam neke besedice govoriti. Se mu dovoli. Vender pa, ko ubogi in bolehní ptujec v papeževo predkamro pride in tam vse v nenavadni lepoti vidi, ga omotica obleti in se ko mertev na tla zgrudi. Oumesejo ga in papežu povejo, kaj se je pripetilo. Čez nekoliko časa se starček zopet zavé, in še tisti dan ga peljajo k Njih Svetosti. Priljudna ponižnost svetiga Očeta našiga popotnika oserči in jame pripovedovati, da je on ravno tisti Dominik Gvido, ki je tako srečen bil, Njih svetost ko maliga fantiča iz vodnjaka potegniti, da pa v svoji priletnosti nič zaslužka nima in mu je poleg tega pa še nepreskerbljena hčerka prerediti, in de ga je prav ta nadloga prisilila, Njih svetost kakiga maliga milodarú prositi. Papež, ki so se precej domislili omenjene prigodbe svojiga detinstva, se ometniku svojiga življenja lepo zahvalijo, ter mu izgovoré do smerti dostojno mezdo, mu dajo v roko obiln znesek za hčerino doto, ga priporočijo svoji zlahti v Sinigallii, in dajo presrečniga človeka v primernim vozičku na dom odpraviti.

Pripoveduje se od njih še druga, ki nam njih miloserčnost v kaj lepi luči kaže. Priplazi se namreč enkrat fantič skozi stražo do njih in jim pisano prošnjo podá, ki jo je sam zložil. Zapopadek je bil pa tale: „Sveti Oče! Imam ubogo ljubeznjivo pa bolno mater, jez sim se premlad, de bi njim in sebi živeža preskerboval. Najni terdoserčni gospodar žuga naji iztirati, če mu precej ne plačava štirih škudov (rimskih tolarjev), ki sva mu jih za staniše dolžna ostala. O! kako bi naji štirje škudi srečna storili. Sveti Oče! posodite mi jih, in kadar dorasem, jih Vam bom pošteno vernil.“ Ta prošnjica gane milo serce papeževo in tisti hip podajo fantiču deset škudov. Mali revček je od veselja skorej iz uma ter reče: „Ne toliko ne, le samih štirih škudov potrebujem.“ Papež se na to pripognejo k fantiču, mu polože roko na glavico, ter ljubeznjivo in prijazno odgovorijo: „Le vzemi, moj mali dobri sinek, štiri škuđe za se, šest pa za svojo mater, in dokler ne dorases, bom vama tudi stanišino plačeval.“

Pravijo tudi, da neki sila bogat in zlahtin mož v Rimu je imel dva sina, ali kdo vé, kaj de mu v možgane stopi? odločil le je bil enimu sinu vse svoje premoženje zapustiti in tako tudi v svoji zadnji volji sporoči. Ali tisti sin, ki mu je ta sreča namenjena, spodobno pa tudi odkritoserčno svojimu očetu pové, de se pri svoji vesti v voljo očetovo vdati ne more, temuč de bo, ko bi Bog očeta iz tega sveta poklical, po kristjanski dolžnosti, vse premoženje dvojit s svojim ljubim bratom. Možá ta „terdovratnost,“ kakor blaziga sina hvale vredni namen imenuje, razkači in misli si to drugač vrvnati. Overže namreč prejšnjo oporoko in v drugi svojima sinama le mervico zapiše, ter vse drugo premoženje tistimu „duhovnu“ sporoči, ki bi v dan njegovih bilj

pervi za-nj v farni cerkvi maševal. Mož umerje, sporoko odpečatijo in vse se zavzame, kako de je ranjki mogel brez vsiga vzroka lastna sina tako požertati. Neki pameten človek pa svetuje bratama, se s to sporoko k papežu podati. Sveti Oče ji prijazno sprejmejo in tolažijo, de bodo za-nji storili, kar bo moč, vender nič ne razodenejo, kaj in kako. Bil je ravno dan pred biljami. Drugo jutro vstanejo papež še pred dnevam, grejo v sporočeno farno cerkev in tam najpervi opravijo Vsegamogočnimu nekervavi dar za čudniga samosvojca. Kmal po tem k sebi velijo tistima bratama in jima rečejo: „Volja vajniga pokojniga očeta je dopolnjena, sveta masa, za ktero je svoje premoženje odmenil, je opravljena in ker sim jo jez opravil, je tisto premoženje moje, in ž njim smém oberniti, kakor se spodobi. Mislim pa, ker sim tudi vajni oče, de nar bolje storim, de ga vama izročim, torej ga pa vama dobre in drage volje dam.“

Kratko rečeno, vse njih djanje je tako, de so vredni častitih imen: „Pij, in pa oče“ kakor jih katoliški svet imenuje.

Ali treba je poznati svet, ki v ničimur stanoviten ni, razun le v sami nestanovitnosti. Križ je bil nekaj plačilo Jezusu za vse Njegove dobrote. Svoj križ tudi On vsem tistim priporočuje, ki ga ljubijo, rekoč: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe in vsak dan svoj križ zadene in naj mene nasledova. (Luk. 9. 23.) Lisičji prilizovavci, ki niso družiga trobili, kakor svoj „Viva Pio nono!“ so mislili s tem svetiga Očeta za svoje rovarske namene zasačiti in s jih noč in dan nadlegovali, s Sardiniam zoper naše avstrijanško cesarstvo se skleniti; ali Pij jim serčno odgovorijo: „Tega jez ne storim, zakaj vsi katoličani so moji otroci in jez njih oče.“ — Tisti hip potegnejo rovarji seme raz obraza in začnejo kvasiti od sreče in prostosti ljudstev, njih pravi namen pa je bil vse kralje in oblastnike in ž njimi tudi svetiga Očeta papeža odpraviti in sveto katoliško vero popolnoma zatreti in končati. V Rimu od dne do dne huje in huje vré; že bogotaji svoje kremplje po svetim Očetu stegujejo, in nič družiga jim ne kaže, kakor svoje poglavitno mesto na tihim zapustiti. To se zgodi leta 1848, v dan pred sveto Katarino, mesca listopada. Z veliko nevarnostjo jih verli parski poslanec pripelje v napolitanško mestice, ki se Gačta zove. Ferdinand II., kralj napolitanški, to zvedivši, se neutegama tje podá, ter svetiga Očeta spododno pozdravi, jih za sveti blagoslov poprosi in obljudi, jim v vsim pomagati, kar je v njegovi moči. Ko njih protivniki ta beg zvejo, od jeze z zobmi škriplje, ker jih več v svoji oblasti nimajo. Ko jim družiga kej ne morejo, začno njih dobro imé glodati in tako hudobno raznašati, de so s Kristusam zamogli reči: „Blagor mu, kteri se nad menoj ne bo pohujšal.“ (Mat. 11. 6.) Pravoverni svet čez to ostermi in žaluje. Ali verli Radecki premaga s svojo hrabro vojno Sardinca, Karolu Albertu krono raz glave zbije, gadji rovarski plod s kervavimi biči iz našiga cesarstva iztira in s tem tudi svetimu Očetu k prostosti pomaga, zakaj kmali potem njim katoličani iz mesta Liona po svojim vikšim škofu sporočijo, de je Njih napadenje jih s serčno žalostjo napolnilo, de želijo, če je potreba za nje premoženje in življenje dati; in res jo Francozi proti Rimu mahnejo, za njimi Španjoli in Napolitanci; naša armada vzame rovarjem papeževo drugo poglavitno mesto, Bolonjo, in na vse zaduje se mora Rim Francozam podati. Na to povabijo svetiga Očeta, v svoje stoljno mesto verniti se, kar se je tudi zgodilo v neizrečeno veselje vsiga katolicanstva 12. mal. travna. Večno resnične ostanejo torej besede našiga Zveličarja, ki jih je Petru govoril, rekoč: „Ti si Peter, to je skala, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ (Mat. 16. 18.) Jezus, nevidni Poglavar, ostane vedno zvest varh Svoje Cerkve in njeniga vidniga poglavarja, svetiga Očeta papeža, in jo tudi nikdar zapu-

stil ne bo, kakor sam pravi: Glejte! jez sim z vami vse dni do konca svetá." (Mat. 28. 20.) Strašne viharje, strašne stiske, ljuto preganjanje, marsikaršno mučenje in stoterno smert so pravoverniki perve tri sto leta po Kristusovim rojstvu skusili, svetiga Petra nasledniki so bili ali iz Rima tirani ali pa so po ječah sahneli in s svojimi ovčicami potoke preblazene kervi prelivali. Izmed tih, kakor smo slišali, je tudi sveti Pij I. bil. Pa tudi življenje družih osem svetih očetov papežev tega imena je bilo večidel polno muk in terpljenja. — Vender zastonj je vsa peklenska nevihta. Kakor je nekđaj na genezareškem jezeru Jezus s svojimi učenci v čolnici stal in zapovedoval vetrovam in morju (Mat. 8. 26.), ravno tako še zmiram stoji in bo stal v čolnu svetiga Petra, ter osramotoval nevihto sovražnih valov. Niso se še ti protivni valovi umirili, toliko manj, ker naše žalostne dni ali vihar bogotajstva fruli, ali pa neka nezapopadljiva mlačnost do Bogá po premoznih udih katoliškiga svetá vladari in sveta vera takó hira, de se je bati, ako se kmali s skesaním cercam k Bogu ne vernemo, de bodo tudi čez nas, kakor svoje dni čez Izraelce strašne besede zadonele: „Udari pastirja, in ovce se bodo razkropile.“ (Cah. 13. 7.) Zató pa, vernimo se k svojimu usmiljenimu Očetu, in prosimo Ga s ponižnim cercam, de bi šibo Svoje jeze od nas odverníl, de bi zadovoljno poslušali glas Njegoviga Sinú in bi bil kmali le en hlev in en pastir. (Jan. 10. 16.) Molimo pa tudi brez uhanja s sveto katoliško Cerkevjo za našiga svetiga Očeta in rimskiga papeža Pija v duhu in resnici, rekoč: „Vsigamogočni večni Bog! usmili se Svojiga služabnika Pija, našiga papeža, in vódi ga po potu večniga življenja, de bo s Tvojo pomočjo, kar je Tebi dopadljivo, želel in z vso močjo storil.“ Po Gospodu našim Jezusu Kristusu i. t. d.

J—K—č.

Kdor v Boga zaupa ne bo osramoten.

Nek človek je v velikim uboštvu zlo dvajset let s popolnoma vdanostjo v Božjo voljo preživel, in je terdno zaupal, de bo Bog njemu in njegovi deržini gotovo v pomoč prišel. Razun šesterih otrok ni imel nič premoženja in velikrat nič kruha, ga lačnim otrokam dati.

V tem času je nek slaven pridigar imel postne pridige, in njegova znana zgovornost in velika pobožnost mu privabile veliko poslušavcov; vse ga spoštuje in čisla.

Nekiga dne ga obiše neznan človek, rekši: Gospod oče, želim dobro delo storiti in ga vam izročim; tu imate jezer terdnjakov (tolarjev), de jih nar potrebnim ubogim razdelite. Ne zamérite mi, odgovori duhoven, de vaše ponudbe ne bom mogel sprejeti. Vi bolj poznate uboge kakor jest, in ako bi se lotil po tej poti milovšino deliti, me bodo ubogi vsak dan tako nadleževali, de ne bom imel časa opravil svojiga stanú opravljati. Pa un človek ne odleže, temveč še silneje prosi, de naj sprejme ponudeni denar. Duhoven se ne more več braniti in tedaj vpraša ptujca, kako želi, de bi se prav za prav ta denar ubogim razdelil. „Dajte ga pervimu ubožcu,“ pravi ptujc, „ki se pri vas oglasi, Božja previdnost vam bo praviga pripeljala.“

Drugi dan ta duhoven od Božje previdnosti pridiguje. Svoj nagovor je postavil na besede Davidove: „Nikoli še nisim vidil, de bi bil pravični od Boga zapušen, in de bi njegovi otroci kruha stradali.“

Poprej omenjeni ubogi oče šesterih otrok je bil tudi pri tej pridigi. Po pridigi pa obiše pridigarja, ter mu reče: „O časti vredni pater! v vsih svojih govorih ste oznanovali resnice, katere so me zlo tolažile; al dovolite mi spoznati, de vaš današnji govor in pa jest sva si dve nasprotni reči. Že dvajset let si prizadevam, Bogú zvesto služiti in po kersansko živeti, pa sim vedno ubog, in v veliki revšini, nimam družiga premoženja razun šest otrok, katere živim s kruham svojih solz! Vedno sim zaupal v Božjo previdnost

in se zanašal, de mi bo pomagala, pa zastonj; ne vém kaj bo z manoj, Božja previdnost mi gine spred oči!“

„Prav, prav, moj ljubi!“ odgovori duhoven, „ne bote ne vi izgled, moji pridigi nasprot, ampak vi bote veliko več živo spričevanje Božje previdnosti, od katere sim govoril; tu imate tisoč terdnjakov, ki vam jih pošlje previdnost Božja!“ Ubogi oče veselja zamaknjen sprejme denar ko dar z nebés, se čudi nad dobroto Božjo, hiti dóm, svoji obupljivi družinici nepričakovano srečo oznanit. Vsi otroci so od veselja jokaje pokleknil in Bogá za toliko dobroto hvallili in pa molili za neznaniga dobrotnika, de jih je v nar večí stiski obupa rešil.

Kdor v Boga djavno zaupa, ne bo osramoten. Ne skerbite tedaj obupljivo, kaj bote jedli in s čim se bote oblačili. Nebeški Oče vé, de tega potrebujete. Isite nar pred Božjiga kraljestva in njegove pravice. J. B.

Kaj sim doživel?

Nektere resnične, pa podučivne in svarivne prigodbe iz mojiga življenja v poterjenje za resnico Božje besede in v čast Božje previdnosti.

Spisal L. Dolinar.

V. Posvečuj Božji praznik.

„Šest dni opravljaj vse svoje dela, sedmi dan pak je Gospodov praznik: ta dan ne delaj ne ti, ne tvoja žena, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujic, ki je v tvoji hiši.“ Gospodove praznike bi imeli po nauku svete Cerkve v svoj duhovni prid obračati, ne v časni dobiček. Kolikor bolj pak vera peša, toliko bolj ljudje za posvetno skerbé, in ne upajo, ko bi za dušo skerbéli, de jim bo vse časno priverženo. Vidi se pa velikrat, de ljudje pridno delajo, polje po novih dobrih znajdbah obdelavajo, drago prodajajo, in kar je le moč, dober kup kupčujejo, si le toliko oblačila, obutala in družih reči napravljajo, kar mora biti, in tega ne, kar bi jim k polahkanju ali lepšanju življenja teknilo: in vender pomanjkanje in revšina pri vsih špranjah v hišo sili. 1847 je bilo silno veliko sadja, vsaki germ je bil poln: ljudje so pa tudi vse nedelje brez duhovskiga pripušenja sadje spravljali, rekoč: „ob delavnikih ni časa.“ In od takrat sadja ni več: cvetě še, rodi ne več.

Blažé, sin pošteniga kmeta v gorah pri L.—, je od mladiga kazal malopridnost, nepokoršino do očeta; je rad domá kaj izmikal, in zapravljaj. Ko je odrastel, se je potepal s slabimi pajdaši, in ni maral za svarilo svojiga dobriga očeta, ki ga je priganjal, domá delati; ni hotel povedati, kod se je klatil, in je prazne in lažnjive izgovore delal. Veči del je ta Blažé zahajal v neko hišo, kjer šeste in sedme Božje zapovedi niso kaj spoštovali, ne domači ne ptuji, ki so tam tje hodili. Blažé bi bil rad posestvo očetovo dobil, in je očeta po njim naganjal, ker je bil starši sin; ali oče, v skerbi za-se in za svoje domače, mu ga ni hotel prepustiti, ker je vidil, de bi vse zapravil. Blažé mu je torej nekaj tolarjev ukradel, kar so vsi po pravici sumili.

Poleti 1848 pride Vipavec na P—sko krave kupovat, in ker jih v Poljanah ni dosti dobil, gre proti Loki, pride v saboto večer v neko gostivnico in tam ostane, kjer je tudi Blažé bil. Ta mu pové, de njegov brat ima tako kravo, in se zmenita, de hočeta jutri skupej k bratu iti in kravo kupiti.

Kaj bo z Vipavcam storil, jo je Blažé prekanjeno skoval, in menim, de Vipavec tisto nedeljo še pri maši ni bil, ampak je šel z Blažetam k njegovimu bratu, bolj kakor uro hodá. Brat pa ni hotel krave prodati in ji je z lepo odpravil. To je tudi Blažé dobro vedil, in dá možu svet v St. iti; tam jo bo gotovo dobil, ker ni deleč, in de ga

hoče spremiti. Gresta, in — Blaže ga na samoti napade, ga vdari s kamnom, in ga popolnoma ubitiga pod pot v hosto zavali, potem ko mu je bil denarje vzel.

Čez kakih dvanajst dni gre po tisti hosti živina in je močno rjula. Iskaje vzroka so našli ubitiga moža, in sum tega tolovajstva je na Blažeta padel. Kri ubitiga je vpila v nebo na maševanje in Blaže je kmalo deželški pravici v roke prišel, zarotni možje so ga v smert obsodili, pa milostljivi cesar so ga na dvajset let v Gradiško obsodili, kjer je že umerl pred kakimi štirimi leti. Vsi ljudje v okolici so se ga bali, še pastirji na paši, vsi so Boga hvalili, de je bil za toliko časa obsojen, in so Boga prosili, de bi ga več nazaj ne bilo. Ako bi bil Vipavec nedeljo spoštoval, bi ne bil v to nesrečo padel, Bog bi ga bil varoval. Torej, ljubi bravec, „spoštuj Božji praznik!“

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečastljivo škofijstvo ljubljansko z razpisom 31. mal. serpana 1860 častitmu duhovstvu naznanuje, de bo z nekdanjim nunskim samostanom v Velesovim škofija dosegla napravo, kakoršne že davno pogrša, namreč hišo za ostarele, onemogle, bolehe, — ali druge duhovne, ki niso za dušno pastirstvo. V tem splotji bodo gospodje z vsim časnim oskerbljeni v lepim rednim življenju toliko ložer skerbeli za oblaževanje svoje duše ter zlasti za naj tehtniši trenutek svoje poslednje ure. Po ministrski privoljenji 18. in 28. sušca 1858 in vsled deželniiga povelja 12. vel. travna 1859 je bil torej ta samostan od vpravne vradnije verskiga zaklada prevzet in cerkvenimu predstojništvu v Velesovim v neposrednje oskerbovanje izročen. De se pa ta imenitna in tolikanj koristna naprava dostojno vrvna, je pomočkov treba; torej prečastljivo škofijstvo v imenovanim razpisu vse dekanijstva vabi, de naj v namen doželenih zbirk slehernimu duhovnu en iztis rečeniga razpisa podelé, naj za dober spéh teh zbirk prav goreče poskerbé in jih do srede listopada z zapisniki vred škofijstvu odrajtajo.

Iz Ljubljane. V treh razdelkih ljubljanske rečne šole je bilo ob koncu šolskiga leta 147 učencov, v začetku leta pa 165, in sicer 96 Slovencev, 5 Ilirov, 55 Nemcov, 10 Italijanov; po veri so zunaj 4 protestantov vsi katoličanje; zmed Slovencev jih je bilo 36 iz Ljubljane, 75 odzunaj. — V ljubljanski izgledni glavni šoli z nedeljskimi šolami vred je bilo letas 1129 učencov; v mestni triredni šoli pri sv. Jakopu pa 226 učencov.

V graški škofovi mladenšnici je bilo to leto 135 rejencov. Pri spraševanju v pričo preč. kneza škofa jih je dobilo 100 izverstni, 35 pa prvi red. Učili so se rejenci ne le vsih gimnaznaih snovin, ampak tudi tujih živih jezikov, petja, risanja in urnopisja.

Iz Gorice 12. vel. serp. — Prihodnjiga mesca kvaterni teden, kakor se že za gotovo sliši, bomo imeli duhovne vaje v duhovšnici. Vodil jih bo nek jezuit Schneeweiss.

Naznanila iz Afrike.

V Aleksandrii 8. mal. serp. 1860.

Častiti gospod!

Prečastiti gosp. provikar Kirchner je 14. roznika, po tem ko je celi mesec na poti bil, srečno došel v Šelal, na meji Nubije. Tam je našel gospode misijonarje Morlanga in Kaufman-a, ki sta z Bele reke nazaj prišla. Gospod Kaufman se bo kmalo z nekterimi zamurskimi dedlicami, ktere pelje v kloster v Kairo, iz Šelala na pot podal in misli se v Evropo verniti. Novice iz misijonskih štacijonov so slabe. Gosp. provikar zdaj nima več ko dva misijonarja, ki sta že delj časa tamkej, in štiri novince. Desiravno so misijonarji, ko so štacione zapustili, povsod terdo obljubili, de se bodo kmalo zopet vernili, so vender kupci s slonovo kostjo misijonske štacione posedli, in s tem žuga vsim

štacijonam silna nevarnost. Ti kupci so s svojo divjo in tolovajsko vojsko zoper zamurce vse ondotne plemena strašno razkacili, in težko bo zopet popraviti vso škodo, ki te nesramne kardela temu napredku evropejske in kristjanske olike napravljajo. Število evropejskih kupcev tam gori sicer ni veliko, pa vender so od tega časa, kar na Beli reki ropajo in po svoji šegi kupčujejo, med ondotnimi zamurci svoje imé na dalječ in široko razširjali. Večidel so Francozje, Angleži in Lahí, in njih gosposke se nič kaj ne pripravljajo, njih prostost ustaviti. Med evropejsko naselbo v Hartumu in med misijonam vlada globok razpor. — Tudi v Šelalu se ondotni paša zmiraj hoče kljubovati; pa upamo, de bo egiptovska vlada v stanu ga v kozji rog vgnati, in de se potem napravi nove misijonske hiše v Šelalu nič več ustavljaló ne bo.

J. Š.

Iz Šelala piše v. č. gosp. provikar Kirchner. Žalostne prežalostne so naznanila, ki sta jih malo pred menoj v Šelal dosepeša gg. misijonarja od Bele reke in naših misijoniš prinesla. Tudi v. č. g. Lane-a ni več med živimi, njega, stebra in upanja misijona pri sv. Križu, kjer je z vso ljubeznijo in vdanostjo delal in se je le s težkim sercam v Hartum podal, ondi pa kmal zbolel in malo pred odhajanjem v Šelal umerl, 30. mal. travna 1860. Naj v miru počiva! Nedomestljiva je ta zguba za misijon, ki ima za prihodnje osnove le še dva stareji apostoljska delavca, in bi jih vender veliko potreboval. Kako se bo to izšlo! Zamurski narodi Bele reke so suženjskim barantačem in derhali slonokostničarskih bark izverženi, ki ime ptujcov povsod v smertno sovraštvo spravljajo, in kamor se vrinejo, napravijo misijon hudičev z morijo, ropam, tatinstvam, bogokletstvam in nesnago. Gorjé nam služabnikom sv. Križa, kako homo zoper pekel zmagali!

Zavoljo gnjusob, ki so se malo poprej dogodile, gondokorski poglavar ni pustil misijonskih rejencov odjadirati, ki bi bili mogli na Zgodnji danici (barki) z vv. čč. misijonarjema doli priti, in je rekel, de drugo leto jih bo pustil, ako bodo misijonarji mož — beseda, ter zopet pridejo. Priserčniši je bilo slovo od krotkih Kič-zamurcov pri sv. Križu, ki so se le z obljubo, de bodo misijonarji zopet prišli, dali utolažiti. Bil je štacion zvestimu zamurcu zročen, ker so se pa bali, de ga zoper kupce ne bodo mogli varniga ohraniti, so zamurci pri odhodu misijonarjev oginj metali v kočé, vender niso mogli ubraniti, de bi se ne bil neki francosk kupec s svojo derhaljo vanje vselil, kakor smo pozaceje slišali, — kakor so tudi v Gondokori kramarji storili.

Tudi Tarčam in kraji v deželi Dinka, kamor sta bila lani vv. čč. misijonarja Beltrame in Melotto tako prijazno povabljeni, de bi tamkej naselbo vstanovila, so bili letas od hartumskih kupčijskih ladij obiskani. Rop ženskih in neslišane grozovitnosti so se tamkej dogodile. Ko je Zgodnja danica prišla, je bilo sprejetje merzlo, na suho se podati nevarno. Tolmač, naš verli Dinkavec Hejralla, katehumen (novinec za sv. kerst), je bil v pogovor na suho izvabljen in tamkej potuhujeno s sulicami napaden in na tla poboden. Hudo ranjen je mogel sv. kerst prejeti. Misijonskih rejencov eden, ki ga je spremljal, je zaklan na tleh obležal.

Tudi iz Hartuma zgoj žalost, spačeni in begunski zamurski rejenci in evropejci pasjih serc. Ko so misijonarji enimu zmed njih cerkveni pokop odrekli, ker je nesramno v Sudanu živel, si je vsa naselba zunaj treh (pridnih katolicanov, med kterimi sta Klančnik in Kirchmayer) dala pogrebno slovesnost napraviti pri razkolniških koptih in od tistihmal v njih cerkev hodi. —

V Šelalu se je zidanje pričelo, pa počasi dalje gre, ker pričakujem še zapoved od Propagande za naše ravnanje v sedanjim britkim stanu. Mene pokoj zapusa, in vse krog mene je kakor pobito. Vender ne obupamo. Sej Bog in naša pomoč v nebesih še živi. Naj pride, kar pride, mi

ostanemo stanovitni v svoji dolžnosti. Molite, molite za svojiga M. Kirchnerja s. r. Dopis. Gg. Kaufman in Fuchs peljeta sedmere kičevske deklice v samostan dobriga Pastirja v Kairo in potem gresta dalje v Tirole, svojo domovino.

Pristavek. Kakor povesod današnje dni, tako je tedaj res tudi v Afriki pes Lucifer odklenjen, in že je načel v strašnim serdu kersansko kri, blizo sv. Križa, kar mu pa morde v prid ne bo, dokler živi resnica, „de kri marternikov je seme kristjanov“: Sanguis martyrum semen christianorum.

Iz Šelala piše g. provikar Kirchner do odbora Marijne družbe na Dunaji, de so v Šelalu novo poslopje že pričeli zidati; v god ss. Petra in Pavla so postavili vkladni kamen in ta misijonski oddelik je presveti Trojici posvečen. Iz podertin stare koptiške cerkve dobivajo veliko tvarine za zidavo. V god sv. Janeza Kerstnika so pet zamurk kerstili, ki so jih potem poslali v sesterski samostan dobriga Pastirja v Kairo. Gosp. provikar močno želi novih moči, zlasti duhovnov za misijon pridobiti in upa, de prečastitljivi gospodje škofje ne bodo branili duhovnam, kateri bi želeli v ta misijon iti, ker potreba je tukaj velika, zlasti ker letas tudi franciščanski general nima svojih udov, de bi jih mogel uterpeti.

Nekoliko iz popotovanja misijonarja gosp. Janeza Čebula v Ameriko. — (Dalje.) Daljno popotvanje popisovaje pravi gosp. misijonar: „Pariz — ne vem kej povedati od Pariza, nisim velike sile delal Parizu; — od jutra do večera sim bral in se učil francoskiga in angleškiga. To je moje vedno opravilo na vsim popotvanji, — branje v tih 2 jezicih mi je nar bolj mikavna znamenitost, na to sim tudi v Parizu nar več časa obračal in k večimu dve uri v dnevu na letanje. Nar večkrat sim šel na „place de la Concorde,“ prostor, kjer je Francosko naj grozovitniši v nebo in pekel vpijočo hudobijo, kraljemorstvo Ludvika XVI. doprineslo. — in pa Šent-magdalensko cerkev, kjer sim večkrat maševal, ker bila je nar bližej. Magdalenska cerkev ima podobo greskiga tempeljna, je 328 čevljev dolga, 138 čevljev široka, s korinskimi stebri obdana, s 14 naprednji, 8 na zadnji in 15 na vsaki strani podolgama. Tlak in obstenovje je marmorno itd. — V Louvre sim vidil zbirke vsih oblek Napoleona I. od zibebe njegove pa do smerti itd. itd.

Od Pariza do Havre-a nisim nič vidil razun černe noči, ker popotval sim ponoči. Havre je veliko, silno razneseno primorsko mesto, ki ima blizo 100.000 prebivavcov. — V svojo zamerzo sim zvedil, de še le 14. kimovca odjadra parnik Vanderbilt. Letá je nar več in na jurniši ameriški parnik, 140 korakov dolg in 70 čevljev visok. Mučno je bilo zame to čakanje, vendar pa sim se kratkočasil z branjem in v družini s francoskimi duhovni in dvema tirolskima franciščanama, enim duhovnam in drugim samostanskim bratom, ki mi ji je prav Božja previdnost za popotne tovarše v Ameriko pripeljala. Njun odmen je Cincinnati. 11. kim. sim na priganjanje ondotniga francoskiga duhovna, ondi naseljenim Nemcam in izselcam imel nemško pridigo, — bila je moja prva nemška pridiga.

14 kim. presveti, — listič (bilët) mi je bil že kdaj v rokah, pa tudi 350 frankov iz mojiga žepa, ki sim jih mogel za prevoznjo plačati. — Veličansko se je gibal amerikanec s svojimi 600 ljudmi. Moško se mi je zdelo, tode moškost me je kmalo zapustila. Morje je bilo namreč silo nepokojno, barka se je močno zibala, in ni pretekla ura, de jih je vsled gibanja veliko morsko bolezen dobilo, — skoz popoldne pa njih nar več del. (Bili so ob 12 odjadrali.) Tudi mene se je precej neka slabost polastila, — bila je pa le bolj domisljija. . . . S to vmišljeno boleznijo sim zlezal v kajuto (sobico v barki). . . . sim ondi zaspal in se zbudil čisto zdrav o polnoči med 14. in 15. kim. ko ravno pred Southampton-am, 2 milj od bregú, blizo otoka Wight parobrod obstane. Od tistihmal sim se zmiraj prav

dobro čutil, kljuboval sim morju in bolezní, v tem ko je pa moj ubogi tovarš, tirolski pater, vso pot neizrečeno terpel. Osramoteni naj tedaj bodo, ki so prerokovali, de me bodo ribe popapcale; — pač so té morske pošasti brez števila iz vode poskakovale, kakor lepo rejeni prešiči pred pustam, in za nami se poganjale; tode njihna urnost ni dohajala hitriga vaporja. Pomni pa, de posebno velikih rib nisim vidil. 15. tedaj smo zapustili Southampton in zdaj je šlo urno čez nezmerni ocean; veter in morje je bilo mirno in prijazno do 21. kim. — 21. nas je zasačil hud vihar, ki je 36 ur terpel. Vse je bežalo v notranje prostore, jest pa sim šel ven na gornji pod, sim se prav čversto vsedel v neki kotiček za dimnikam in od tod sim gledal divjanje morja. O kak pogled! veličasten pa grozovitin, viditi razdražene vzdigajoče se slapove, kako je val ob valam svojo moč poskušal, val nad valam se okresal in se razbil ali pa se pogreznil v globočino; — viditi penenje, — šumenje; slišati veršanje, bučanje semkej dervivših se valov in tuljenje viharja.

Moje serce se je v tem trenutku k pobožnosti povzdigovalo in molilo veličanske visokosti Božje: — Mirabiles elationes marsis, mirabilis in altis Dominus. Pri vsim tem mi je bila ta reč vendar le prehuda in zmiraj hujsi. Vanderbilt — velikan se je na vse strani majal, bil je pa zdaj visoko vzdignjen, zdaj se je potopil v veliko globočino; val za valam je vdarjal čez barko in se ob dimniku razperševal. . . Odmenil sim odjenjati, — ali kako čez navpično lestev? Prederzнем si, zberem vso moč in serčnost ter grem k lestvi. Komej pa na njo stopim, vzdigne val barko, jo zadegá kakor žogo v globočino in od vsih strani dere voda v potokih čez barko. Z vsimi napetimi močmi se deržim z nogami in rokami med lestvinimi čepiči, — še zdaj se čudim, de nisim bil v nesvest padel. Bog me je obvaroval in ljuba Mati Božja, — kako lahko bi bil na spodnji pod, dva sežnja globoko, zadegan in bi bil za svojo lahkomišljenost in prederzno radovednost ob nogo ali še kaj družiga. Umaknem se v sobico in tamkej prav pohlevno in pobožno brevir molim, si pa 24 ur več ne upam na gornji pod, kjer sim bil poldrugo uro v dosti nevarnim stanu prebil.

V sobani in sobicah je šlo vse križem; kdor se ni terdno deržal, je bil v steno zadegán, — lovili smo se drug družiga, kar ni bilo zavarovano, je šlo na drobno — v čepinje; — vse je bilo nekako pijano; — eni jedli, drugi k —, eni govorčili, drugi se davili; — vse je pobolelo: jest — hvala Bogú! sim bil ostal čverst in zdrav. . . . Ljudem je bila vsa serčnost upadla, nikomur se ni kaj poljubilo, sosebno ponoči od 21. do 22. Ta noč je bila grozna, — zunaj vojska življev, fruljenje in tuljenje viharja; znotraj je pokalo veličansko poslopje v svojih sklepih pod valovi čez-nj metanimi. Ni bilo posebne sile pri vsim tem, desiravno smo bili precej v nevarnosti, kakor je kapitan pozneje rekel, ker smo ravno v viharji jadrili po nar nevarniših krajih zavolj mnozih nasipov. Previdnost je nad nami čula, in Marija, pomočnica njih, ki so na divjim morji, je bila tudi naša pomočnica. . . . Češena bodi, Zvezda na morji! (K. nasl.)

Razgled po kersanskim svetu.

Na Dunaji je letas do 35.000 otrók obiskovalo očitno ljudske šole; učnikov je bilo 400.

V Marija-Celji je bilo dosihmal že čez 45. romarjev, samo z dunajsko procesijo 1. u. m. jih je bilo prišlo 4000.

V Zagrebu je pristopila k usmiljenim sestram grofnja Neuhaus-ova iz Šlezije.

V Tübingi je 22. u. m. mlad protestant prestopil v katoliško Cerkev.

Rimsko. Več puntu prijaznih listov je bilo pred kratkim naznanilo, de ima kardinal Antonelli dva milijona tolarjev v angleški hranilnici ali banki. „Kölnische Blätter“ pa so to reč bolj natanko izprašale in zvedile, de

kardinal Antonelli razun svoje majhne kardinalske plače ima od svojiga premoženja le 3000 tolarjev letnih dohodkov in de s temi prihodki komej de izhaja, ne pa de bi si kej prihranil. —

— Papeževa vojna v vojaški spretnosti krepko napreduje; zraven tega bo pa tudi versko čutilo, s katerim jih je veči del nadušenih, v bojih veliko izdalo in pomagalo. Francoski maršal Vaillant (r. Valján) je neki rekel, de bo Lamoricière zamogel Italii levite brati, berž ko bo imel 30.000 mož, ker je 200.000 vojakov piemonteske vojne le bolj na papirji. Zmed obilno prihajočih radovoljcev je general prav ojstro izbiral in že čez 100 Ircov je bilo nespretnih nazaj poslanih. Iz družih je narejen pred družimi bataljon 1000 mož, ki so pravo jedro vojne; njih veliko je služilo že pri obgorji Dobriga upanja in v Indii. Drugo izvrstno kardelo so francosko-belgiški streljavkarji ali raztreseni streljci (tirailleurs) pod poveljstvom barona „de Bec de Lievre-ta.“ Tretje izbrano kardelo napravlja vandè-jski žlahtnik Chatélineu (r. Šatelinó.) Več nemških žlahtnikov, dosihmal v rimskih teoloških šolah, je pristopilo v papežovo vojno, na pr. grof Leiningen.

Sv. Oče z mirnim srcam in neprestrašeno pričakujejo, kar koli pride. Možu po volji Božji, kakor so Pij IX., krona marterstva ni strašna. Molitev vesoljniga svetá jih podpira in v serčnosti ohrani, — še na telesu so terdnejši, kakor ne vém kadaj. Ko so 15. u. m. v jezuitarski cerkvi maševali, kjer je bila prestara milostna podoba Marije D. v čeeenje izpostavljena, so čez dvé uri neprenehama obhajali. — Francoski general Goyon, ki je zdaj domú poklican, je v naznanilih do svojiga cesarja z vojaško odkritoserčnostjo razodeval, kakor tudi njegovi predhodniki, de naredbe rimske države ne zaslužijo tistih očitanj, ki se jim delajo. Goyon se je v Rimu kakor dober katolišk kristjan obnašal, je bil vsako nedeljo in praznik s svojo deržino pobožno pri Božji službi in je tudi sicer k čeznavadnim opravilam v cerkev hodil. Torej so ga rovarji do kože čertili; toliko bolj so ga pa sv. Oče čislali in mu pri odhodu še drag spominek podarili. —

— Berž ko so sv. Oče dobili od maroniškiga patriarha in družih škofov naznanila, kolike gnjusobe so se v Sirii godile, so do maroniških škofov posebno okrožnico poslali, v kateri so svojo silno serčno bolečino nad storjenimi grozovitnostmi razodeli in jih zgotovili, de so s svojimi opomini evropejske vlade že spodbudovali, ter je upati njih skupne pomoči za uno silo. K temu so pa tudi precej djansko pomoč, namreč očetovski mili dar priložili. Pri ti priliki potožijo sv. Oče, de se naše dni več gorečnosti in še pomoči skupuje začetnikom rovarstva, kakor pa keršankim narodom, ki zdihujejo pod jarmam turkov in družih nekristjanov itd.

Sardinsko vlado zavolj njeniga preganjanja duhovstva tudi taki grajajo, ki kratko malo niso prijatli Cerkve. V neki seji, ki je imela z duhovni opraviti, od kakorsnih vlada pravi, de občinsko ali družinsko vest begajo, ko kako duhovno opravilo odrečejo, jim jo je neki liberalec zasolil, kakorsne morebiti niso pričakovali, rekoč: „Jest ne morem priterditi, de bi država pravico imela, določiti, de je delitev zakramentov in opravilo kaciga cerkveniga obreda politiška in deržavljanska dolžnost za duhovna, tako de bi ga odrečenje tajistiga (obreda ali opravila) sodbi podverglo.“

Po sardinskim samosilstvu je zdaj čez trideset škofij v sardinskih deržavah brez vikših pastirjev. —

Puntarski ogenj zmiraj dalje sega. Že govore očitno, de bo Rim glavno mesto nove laške deržave, ki jo mislijo rovarji napraviti. Se vé, de to se zamore le s tem zgoditi, ako papeža preženejo. V ta namen pa mora poprej Neapelj v njih roke priti, kar pravijo, de bi se utegnulo kmali zgoditi.

Na nesrečnim Laškim vse zaporedama punt požira.

Neapolitansko se je nekaj časa stavilo, zdaj pa ko je Sicilija odtergana, je tudi blezo Neapelj sam že pogoltu blizo. Kralj je sili prijenjal in bolj prosto vladanje napravil, de se Bogú smili! Kralju zvesti možje so preganjanji iz dežele, sovražniki pa iz tujstva domú klicani. Sedanje ministerstvo je nar poprej zaperlo enajstere jezuitarske vikši šole ali vstave, ki jih je deržava ohranila, potem pa jezuite vse od kraja iz dežele izgnalo in njih posestvo vzelo. Vsi ti, in unih 300 iz Sicilije izgnanih jezuitov, so prišli v Rim. V Rimu so nekaj v razne samostane sprejeti, nekaj pa gredó v Ameriko in zunanje misijone. Z jezuiti iz Palerme sta prišla tudi dva mlada človeka v Rim, ki sta se pri napadu Palerme v garibaldovskih verstah vojskovala, ko sta pa vidila serčnost, poterpežljivost in stanovitnost tih mož, sta prosila, naj bi smela z njimi iti. Eden tih dveh mladenčev je že ko samostanski brat v jezuitski red pristopil.

Družba za unanje misijone v Parizu je te dni poslala 15 misijonarjev v Koreo, Japan in Mandžurijo.

Parobrod Karmel, ki je prišel v Pariz, je prinesel kakih 60 iz Sicilije pregnanih duhovnov.

V Damasku, ako pisma resnico naznanujejo, je 8000 ljudi pomorjenih. Sv. Oče papež Pij so se v okrožnici (encikliki) pritožili čez mesarjenje nad ubogimi Maroniti v Sirii, so svoje grozenje razodeli nad turškim divjaštvam, francosko odpravo v pomoč kristjanov pohvalili, in francoskiga cesarja opominjajo, de naj nasilstva nejevernikov zatrè in ukroti sovražnike vere, nrave, pravice in postavniga reda.

V okrogu Damaska in Balbeka ni zdaj nobeniga kristjana več. Abd-el-Kader, nekdanji véliki zopernik Francozov v Algiru, se je pri morii in mesarjenji ubozih kristjanov v Damasku tako poganjal za varstvo kristjanov, de je bil mankej sam večkrat umorjen, ko je kristjane reševal, in se je res nad vso hvalo lepo obnašal. Dvanajst svojih zvestih Algircov je bil v tistih kervavih dnevih zgubil. 11 tavžent kristjanov se ima njemu zahvaliti, de so pri življenji ostali. Francoski cesar ga je z vélikim slavnim redam „častniga kardela“ počastil. Bog mu daj veči plačilo mem tega: de bi se spreobernal Abd-el-Kader v vsim v to, kar njegovo imé pomeni, namreč v „služabnika Vsigamogočniga“ kterimu je že zdej ko musulman poslužil s svojo skerbljivostjo za življenje kristjanov. V Hararanu so vsi kristjanje pomorjeni; tako tudi pri Latakii in Nosajahu. Mir med Druzi in Maroniti je bil le vsiljen, maroniški poglavar ga pri vsim zuganji ni hotel podpisati. V Kesruanu, med Bejrutam in Tripolis-am, se zbirajo pod Jožefam Karramam vsi kristjanje, ki so klanju ubežali. V Damasku je klanje terpelo od 9. do 16. mal. serp., nar strašnejši pa so bili prvi 3 dnevi. Keršanski mestni odelek je zgolj groblja. V enim zmed samostanov je 6 patrov umorjenih in 2 samostanska brata; samostana lazarjanov in usmiljenic sta požgana, muhi in nune pa so pri Abd-el-Kadru pribežališe našli. Od turškiga cesarja poslani paša Fuad, francosko poročništvo, francoske nune in jezuiti si prizadevajo, revšino pregnanih in oropanih kristjanov lajsati.

Iz Damaska naznanujejo, de je Fuad paša, od sultana poslan v strahovanje morivcov, do 10. t. m. že čez 700 zadolženih vjetničil, in v 2 dneh so imeli upanje vse v roke dobiti, ki so imeli namen jih pri ti priči soditi.

V Avstralii, petim delu svetá, je četerti del prebivavstva katoliške vere, in se katoličanje po vsih stanovih, katoliški ministri, nižji in visji vradniki in zborniki avstralske zbornice. Imajo že veliko cerkvá in zmiraj z nar veči gorečnostjo nove zidajo. Duhovnov pa jim hudo manjka; moškiga duhovniga reda še prav nobeniga ni. V prav véliki nadškofii Sidnej, na pr., je samo 53 duhovnov; v škofii Melbourne je 90 tavžent katoličanov in le 23 duhovnov; v škofii Brisbane sta celo le dva! Deržavne zadeve so katoliški veri prav prijazne, in učenje je popolnoma prosto.

Nektere iskricice.

Spisuje J. B.

Posvetnost pelje v pogubljenje.

Leta 1839 je v Frejburgu na Švicarskim živela Pavlina 18letna dekle. V prvi mladosti je bila vsa tiha pohljevna in prav pobožna. Ko je pa jela hoditi v očitne družnje, obiskovati kraje razveseljevanja, ko se daje ljudem očitno viditi, ko se ji mnogo imenitnejih mladenčev začne klanjati, kar zgine pobožni duh iz njeniga serca. Od zdaj je le na posvetne reči mislila, gledaše, plesiše in drugo razveselje, branje strupenih bukev, ki se „romani“ imenujejo, samo to ji je bilo ljubo in vedno pri sercu; lepe oblačila, posvetni lišp, nje vedne misli, se vedno v novo veseliti, vse nje želje. Opusti vso molitev, vse opraseno leže nje molitvene bukve pri miru na polici njene sobe; britko martra se je mogla umakniti zerkalu (ogledalu ali speglu) nove šege; kjer je imela poprej podobo Marije D., na tisti kraj je pokladala in obešala zdaj vezila nesramnih tovaršev; pruka za klečanje je mogla tudi zbežati pod streho. Ob kratkim, kakor se je spremenilo nje serce, tako tudi njena soba ali stanica. Opustila je cerkev, Božjo službo, prejemanje sv. zakramentov, v čimur je prej vedno toliko veselja in tolažbe vzivala. Vsak dan potrafi več časa pred zerkalom, prevdarja in tehta, kake nove oblačila bi si še omislila, clo sanja se ji skozi od novih oblačil in od novih veselje. Kar Bog brezbožno dekle z boleznijo vdari, in na posteljo verže. Zdravniki napenjajo vso svojo vednost, ji pomagati, pa ji je le vsaki dan huji. Pokličejo duhovna, kateri prec spozna! de je dekle nevarno bolna in de bo kmalo umerlo; zato jo jame resnobno opominjati, de naj dobro oskerbi svojo dušo, naj se z Bogom spravi in prejme sv. Popotnico. Povč ji naravnost: Pavlina, pripravi se za spoved, kajti umerla boš. Pa tega noče nič slišati. Nepokojno pogleduje na shrambo svojih oblačil, se z vso močjo vzdigne, sede na postelji, začne debelo in plašno tje pred se gledati, zdihne iz dna serca ter zakriči: O moj Bog, in pa moje lepe oblačila! pade na posteljo nazaj in je merlič! Oh celo v nespokornost do konca pripravi človeka posvetna ljubezen in nečimernost! Kakoršno življenje, taka je tudi rada smert. Nečimerne nalispanje nemarnice, vč posvetne dekleta, ustrašite se tega žalostniga izgleda, v svoje resnično spreobrnjenje ga obernite. Ne bodite več posvetne nemarnice, marveč vse marljive v skerbi za očisevanje, in olepševanje svoje neumerjoče duše!

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Očiševanje od odpustljivih grehov iz prenagljenja. — Po svoji slabi natori človek pri vsi svoji skerblijivosti in paznosti vender dostikrat kej zagreši in Boga razžali. Ker smo tedaj pogreškam zmiraj še podverženi, torej je veliko na tem ležeče, de tudi svoje pogreške tako obračajmo, de nam bodo k rasti v čednostih služili, kakor kmetovavcu gnoj služí, de svoje njive rodovitne stori. — Vsakdanji pogreški nam kažejo, kdo de smo, de nismo svetniki, ampak slabe, revne revne stvari, polni slabosti in zanikarnosti in hudih nagnjenj. Taki pogreški ti kažejo, de si morebiti zatajevan, pa ne še zatajen, de so posvetne korenine v tvojim sercu, ki jih še nisi izpukal. Drevo se pozná iz sadú. — Vender tudi dobro obdelovana njiva ni še brez osata in plevela, ki ga je neprenehama treba trebiti. Zavoljo prenaglikov pa se nikar v britkost in nekako obupljivost ne potopuj; temveč vselej hitro Boga prosi za

odpušanje in pomagal ti bo. Ako se tkavcu nit uterga, ne razdere še druge osnove, temuč utergano zveže in dalje tké. Tako tudi nam Bog daj delati. — „Odpusti mi moj Bog! sej veš, kdo de sim.“ — Usmili se, o Gospod, in še zdaj mi prizanesi. — Ne delaj z menoj po mojih grehah, ampak po svojim usmiljenji! — Zavoljo Jezusovih presvetih rán se me usmili, o Gospod! — Prizanesi mi ta greh zavolj Jezusoviga terpljenja.“ — Enaki zdihljeji pri usmiljenim Očetu prizanesenje pridobé in serca ne pobi-jejo. Serčnimu človeku se spodobi po padcu še bolj serčno vstati. (Dal. nasl.)

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii. Č. g. Andrej Jekše, dosedanji fajmošter v Šebrelji, je zvoljen za fajmoštra v Kobaridi. Fara šebreljska je tedaj razpisana do 22. kimovca. — Umerl je v. č. g. Jožef Volčič, dekan v Devinu, v 45. letu. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Prestavljeni so gg. kaplani: Matija Košar v Hoče; Juri Marinka v Galicijo pri Celji; — Janez Stiper k sv. Lorencu v Slovenjih goricah; — Rajmund Koceli v Dobovo; — Franc Pole v Ribnico; — Peter Cizej v Podsredo; — Matija Pinter mlajši v Kamco pri Marburgu; — Janez Slomšek v Sromle; — Janez Cocej k sv. Rupertu; — Gašpar Majhenič k sv. Benediktu v Slovenje gorice; — Anton Suhač v Loko; — Henrik Križan v Tinje; — Mihael Šantel k sv. Ani na Krenbergu; — Franc Rožker v Šmartin v Rožni dolini; — Jakob Mastnak k sv. Barbari pri Wurmbergu; — Jožef Flek v slovensko predmestno faro v Marburg; — Matija Cang v Slovenji gradec; — Franc Perger v Laporje; — Jožef Zadravec v šent-Juri pri Taboru; — Juri Sabot in Franc Kene in šent-Juri pri Rifniku; — Janez Trampuš k sv. Antonu v Slovenje gorice; — Franc Rat za duhovniga namestnika k sv. Janžu na Dravskim polji; — Martin Kramberger na spodnjo Poljskavo; — Franc Pukšič v Lembah; — Martin Sattler v Jarenino; — Franc Pinter v Planino; — Franc Košan v Mozirje; — Mihael Jeraz v Kapele pri Brežcah; — Gašpar Lesjak v Dobje; — Jožef Turkuš k sv. Lorencu v Pušavi; — Matija Stoklas na Muto; — Jernej Ciringer v Šmartin pri Šaleku; — Mihael Vogrin k sv. Marjeti pod Ptujem; — Janez Heržič k sv. Lenartu pri veliki Nedelji; — dr. Franc Žagar v šen-Pavel pri Preboldi. — Novoposvečeni gg. mašniki so razstavljeni: Vincenc Bizjak k sv. Tomažu pri veliki Nedelji; — Matija Koren v šen-Peter pod Svetimi gorami; — Ferdinand Jan v slov. Bistrico; — Benedikt Juri v Novo-šifto; — Franc Klavžer v Cirkovce; — Jakob Košar v Šmartin pri Wurmbergu; — Tomaž Lempl k sv. Magdaleni pri Marburgi; — Rajmund Repotočnik v Lotmerk; — Anton Stanjko v Gornji grad; — Andrej Urek v Marenberg. — Fajmeštri so izvoljeni gg.: Franc Cvetko pri sv. Barbari pri Wurmbergu; — Martin Strajnsak v Zaverčih; — Anton Plevnik duhovni svetovec v Žavcu. — Korski vikar pri stoljni cerkvi je izvoljen gosp. Franc Trafenik, — gosp. Anton Strajnsak pa samostalni kaplan v Verzeji.

Pogovori z gy. dopisovavci.

G. K.: Hvala! Prosimo ravno tistiga. — Gg.: F. V. v B., J. H. in M. S. v B.: Smo opravili in vselej nas velika britkost obhaja, ko slišimo, de kdo listov v redu ne dobiva! — G. Š. Z.: Se bo spolnilo. — G. —: Hvala za poslano! — G. A. S.: Ta reč se mora prevdariti, bomo vidili, če se bo dalo.